

OPEN

Otevřené minimum moderního knihovníka

Rekvalifikační knihovnický kurz, NTK, 21. března 2013

Tereza Simandlová | @kliste

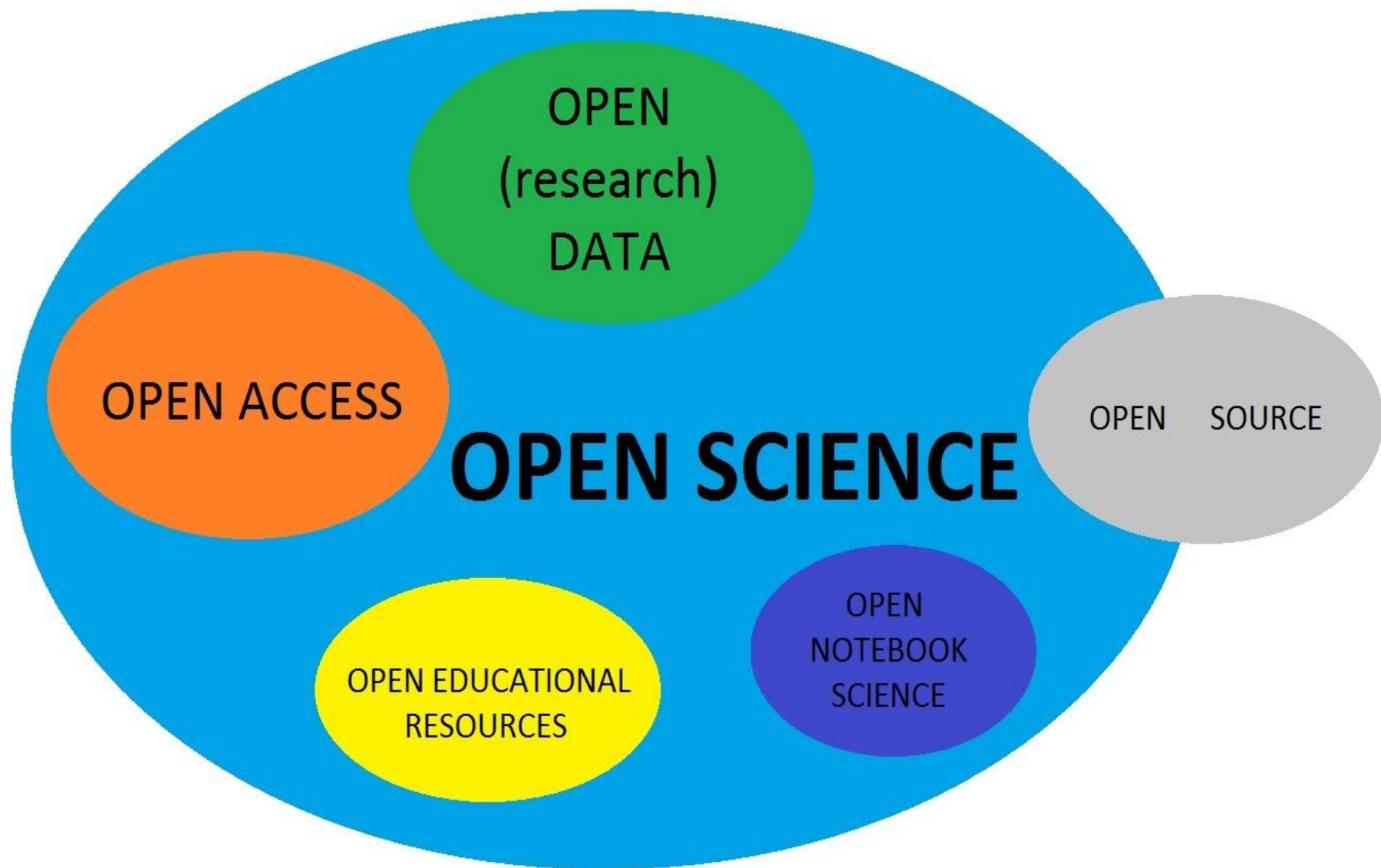
tereza.simandlova@techlib.cz

odd. Digitální Národní technické knihovny

NTK

50°6'14.083"N, 14°23'26.365"E
Národní technická knihovna
National Technical Library

...mnohé další iniciativy (Citizen Science, Science 2.0...)

- Otevřený přístup (Open Access) vyžaduje trvalý, okamžitý a bezplatný přístup k výsledkům vědy a výzkumu na Internetu.
- Otevřený přístup je alternativou k tradičnímu způsobu vědecké komunikace...

Tradiční vědecká komunikace

Neefektivní, diskriminační

V rukou velkých vydavatelů

Princip dvojí platby

Co znamená být „open“?

Dostupný zdarma, trvale a okamžitě nejen ke čtení, ale také k dalšímu užití (reuse).

Licence Creative Commons (6)

BBBylo, neBBBylo

- Budapešťská iniciativa; Budapest Open Access Initiative (2002)
- Prohlášení z Bethesdy; Bethesda Statement on Open Access Publishing (2002)
- Berlínská deklarace; Berlin Declaration on Open Access to Knowledge in the Sciences and Humanities (2003)

Kudy tudy cestička?

Zelená cesta / Gold Road

Cesta repozitářů a autoarchivace.

OA repozitář je IS určený k digitální archivaci, ale umožňuje přístup k jeho obsahu všem bez rozdílu, snižuje finanční a přístupové bariéry. Jeho obsah je harvestovatelný a indexovatelný.

Typologie repozitářů

1. Institucionální (např. [IDR NTK](#))
2. Předmětové / oborové (např. [arXiv](#))
3. Multioborové ([SSRN](#))
4. Repozitáře poskytovatelů dotací (Funders repositories)

(profily na vědeckých soc. sítích, www stránky, datové repozitáře...)

Kde hledat otevřené repozitáře?

[ROAR](#), [OpenDOAR](#)

[Disciplinary repositories](#)

[DRIVER](#)

[OpenAIRE](#)

[BASE](#)

[CORE](#)

Zlatá cesta / Gold Road

Cesta publikování v otevřených časopisech

3 základní modely:

1. Časopis s úplným otevřeným přístupem
2. Hybridní časopis
3. Časopis s pozdrženým otevřeným přístupem

Kde hledat otevřené časopisy?

Directory of Open Access Journals ([DOAJ](#))

8 761 časopisů

4 480 prohlídatelných na úrovni článků

1 043 396 článků

(data k 18.3.2013)

Kdo a jak z OA těží?

Vědcům

- zvyšuje citovanost a prestiž, dostupnost práce
- pomáhá popularizovat jejich obor, projekt...

Vydavatelům

- rozšiřuje okruh čtenářů
- zvýšením citovanosti článků zvyšuje IF

Studentům/veřejnosti

- zvyšuje úroveň studia/práce
- usnadňuje přístup ke kvalitním informacím

Co OA brzdí?

Nízký impakt faktor otevřených časopisů

Nedůvěryhodnost

Neochota ze strany vědců, institucí, vlád...

Mezinárodní propagační událost

21. – 27. října 2013 (7. ročník)

ČR: vysokoškolské knihovny, KNAV, NTK

Otevřený přístup u nás

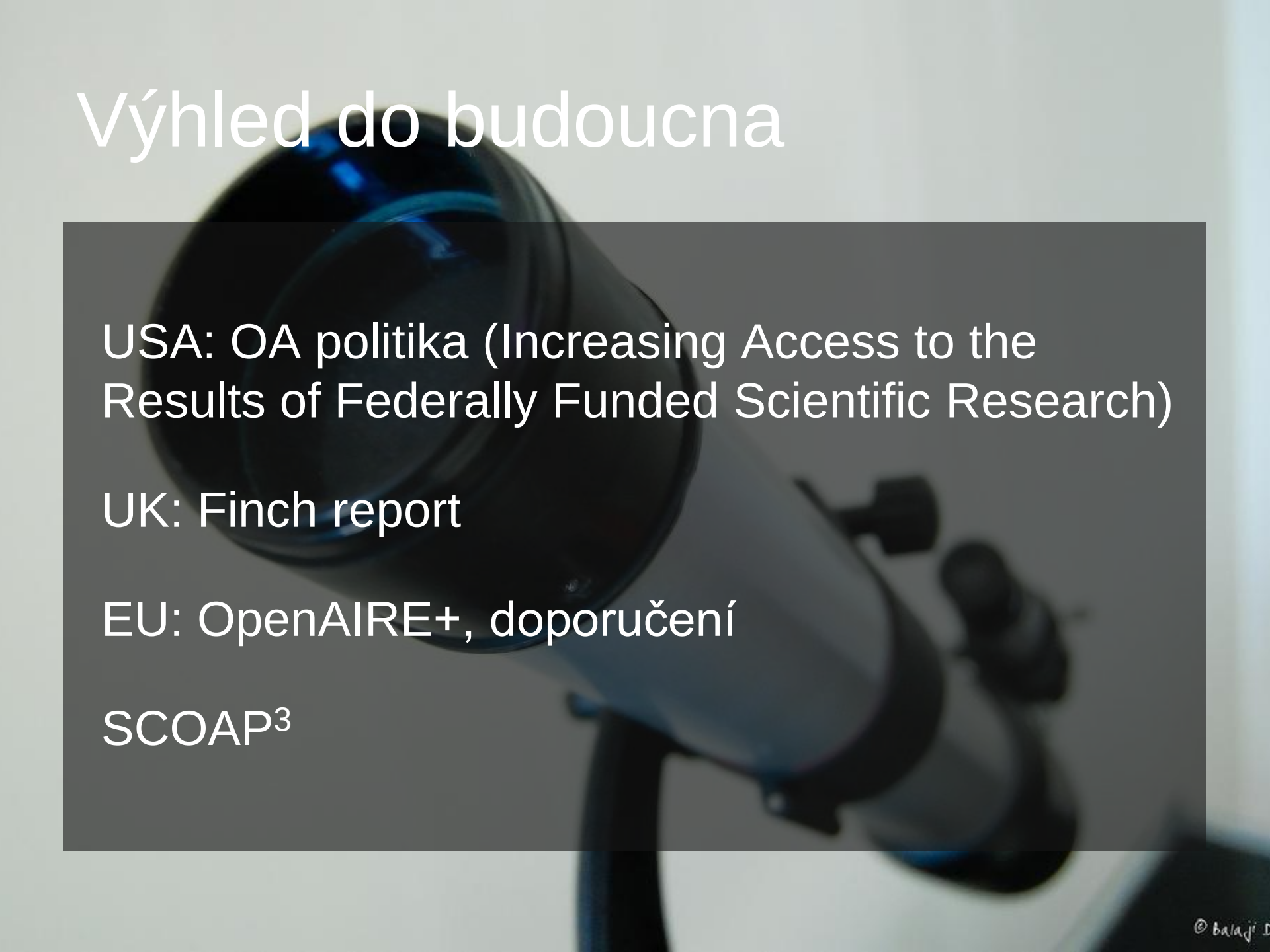
Neformální skupina OAktivistů – VŠ knihovny, NTK, KNAV, Partsip...

www.openaccess.cz

<https://www.facebook.com/openaccess.cz>

Syrová, Radka: [Open Access – úspěšné otevřené politiky v České republice](#)

Výhled do budoucna

USA: OA politika (Increasing Access to the Results of Federally Funded Scientific Research)

UK: Finch report

EU: OpenAIRE+, doporučení

SCOAP³

Proč?

- OA jako vývojový mezník / pokrok
- OA jako zdroj kvalitních informací (rešerše)
- OA jako popularizační aktivita
- OA jako dlouhodobý cíl (nejen) knihoven

The background is a vibrant, abstract composition of overlapping organic shapes in shades of blue, green, yellow, orange, and red. A semi-transparent white rectangular box with rounded corners is centered over the image, containing the text.

**Prostor pro diskuzi a
otázky**

<http://bit.ly/RKKoa>

Děkuji za pozornost!

Tereza Simandlová | @kliste
tereza.simandlova@techlib.cz

NTK

50°6'14.083"N, 14°23'26.365"E

Národní technická knihovna
National Technical Library

Použité obrázky

- [01] tubiz bao, <http://www.flickr.com/photos/tinou/171803338/>, CC BY 2.0
- [03] PRGsOnline, <http://www.flickr.com/photos/salfordpgrs/5093053155/>, CC BY-NC-SA 2.0
- [04] tolomea, <http://www.flickr.com/photos/tolomea/4852616645/>, CC BY 2.0
- [05] Giuli-O, <http://www.flickr.com/photos/giuli-o/3421333361/>, CC BY 2.0
- [07] freefotouk, <http://www.flickr.com/photos/freefoto/2195201178/>, CC BY-NC 2.0
- [08] Rrrodrigo, <http://www.flickr.com/photos/rrrodrigo/6057337572/>, CC BY-NC 2.0
- [09] Mrs Magic, <http://www.flickr.com/photos/mrsmagic/5876276327/>, CC BY-NC-SA 2.0
- [10] homespot hq, <http://www.flickr.com/photos/86639298@N02/8559709853/>, CC BY 2.0
- [11] WarzauWynn, <http://www.flickr.com/photos/warzauwynn/1167289195/>, CC BY-NC 2.0
- [12] John "Pathfinder" Lester, <http://www.flickr.com/photos/pathfinderlinden/7155072088/>, CC BY 2.0
- [13] Damian Gadal, <http://www.flickr.com/photos/23024164@N06/6695336109/>, CC BY 2.0
- [14] jenny downing, <http://www.flickr.com/photos/jenny-pics/3916326423/>, CC BY 2.0
- [16] james_clear, http://www.flickr.com/photos/james_clear/4399180273/, CC BY-NC-SA 2.0
- [17] Balaji Dutt, <http://www.flickr.com/photos/mvbalaji/3806563735/>, CC BY-NC-SA 2.0
- [18] Eleaf, <http://www.flickr.com/photos/eleaf/2536358399/>, CC BY 2.0
- [21] IllogicalJake, <http://www.flickr.com/photos/walkingsnake/3203816855/>, CC BY-NC-SA 2.0